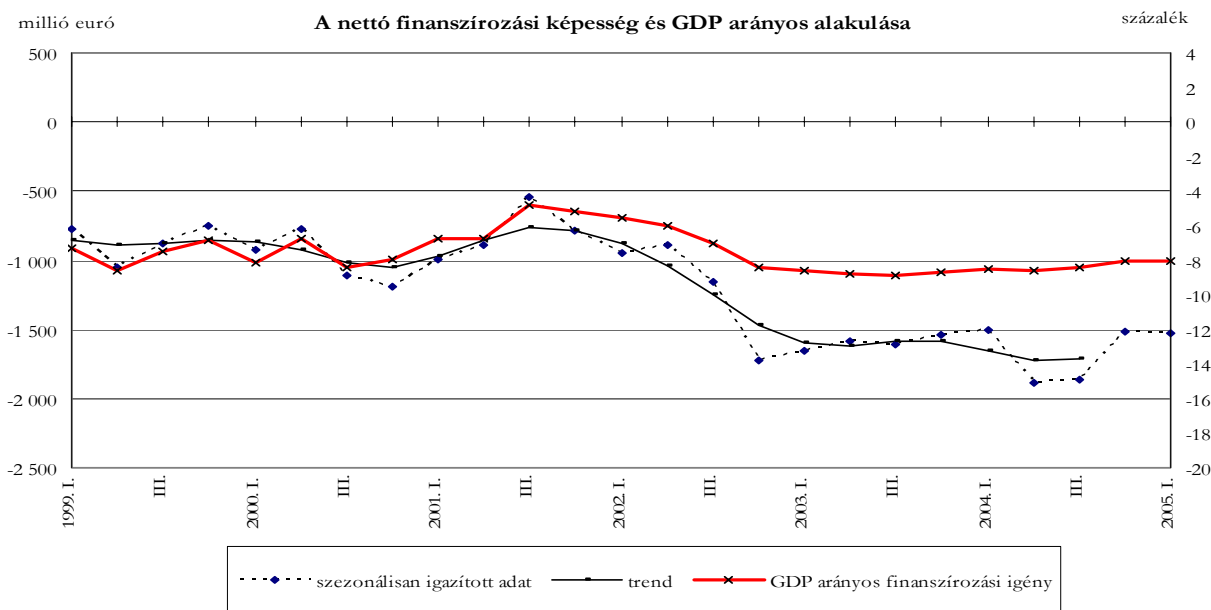

A fizetési mérleg alakulása a 2005. I. negyedéves adatok alapján

- A meghirdetett adatközzételési és –felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2005. június 30-án az MNB először publikálja a 2005. I. negyedéves statisztikákat, s egyúttal revideálja a 2004. III. és IV. negyedéves adatokat.

A negyedéves adatok alapján 2005. I. negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási igény¹ (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes hiánya) 1326 millió euró volt. A külső finanszírozási igénnyel szemben 218 millió euró nem adóssággeneráló finanszírozás állt. A szezonális hatások kiszűrésével számított adatok alapján az ország nettó külföldi finanszírozási igénye nem változott számottevően, a GDP arányában már hosszabb ideje az előző időszakok szintjén állt, 2005. I. negyedévében a GDP 8,1 százaléka volt (1. ábra).

1. ábra

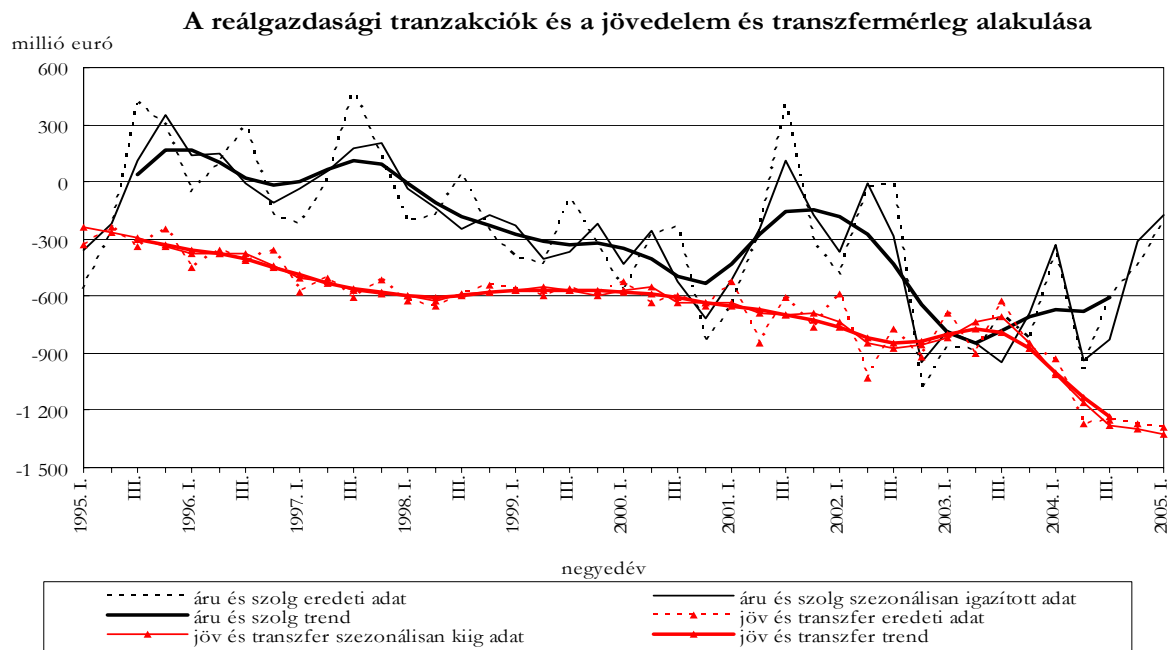
A folyó fizetési mérleg hiánya 2005. I. negyedévében 1497 millió euró volt, a szezonális hatásoktól megtisztítva a hiány némileg meghaladja az előző negyedévi értéket.

¹ Az EU-csatlakozással a folyó fizetési mérlegben elszámolandó folyó transferek és a tőkemérlegben kimutatandó tőketranszferek jelentősége megnő, ennek megfelelően a korábbi időszakhoz képest a külfölddel kapcsolatos folyamatok elemzésében nagyobb lesz a folyó- és a tőkemérleg együttes egyenlegének, a külfölddel szembeni nettó finanszírozási képességnek a szerepe. (Bővebben lásd erről a 2004. szeptemberi sajtóközlemény végén található keretes írást.) A folyó transferek és a tőkemérleg szezonális kiigazítása az idősorban az EU – transferek okozta törés miatt nem lehetséges.

A folyó fizetési mérleg hiányának előző negyedévhez képest bekövetkezett változásában a reálgazdasági tranzakciók (az áruk, és szolgáltatásoknál egyaránt) alakulása játszott a meghatározó szerepet (2. ábra)

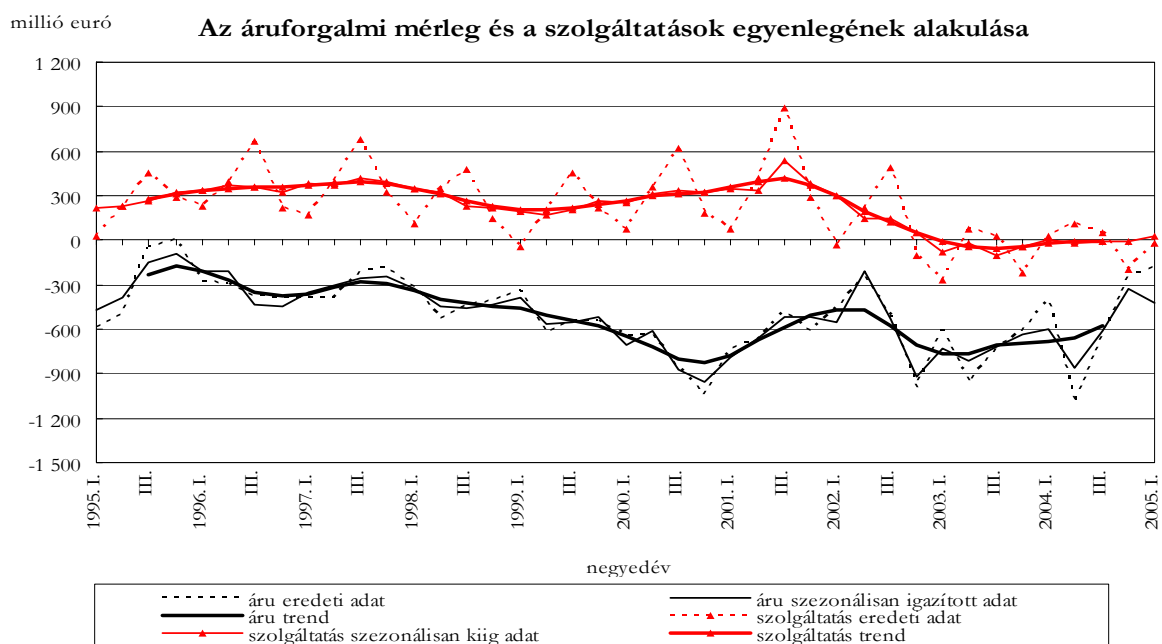
A jövedelmek és a folyó transzferek egyenlegének alakulása növekvő hiányt mutat. Ez az adósságállomány növekedésével összefüggő magasabb kamatszolgálati teherből, és abból következik, hogy az EU-tagsággal összefüggő kötelezettségek folyó transzferként jelennek meg a statisztikában. (2. ábra)

2. ábra

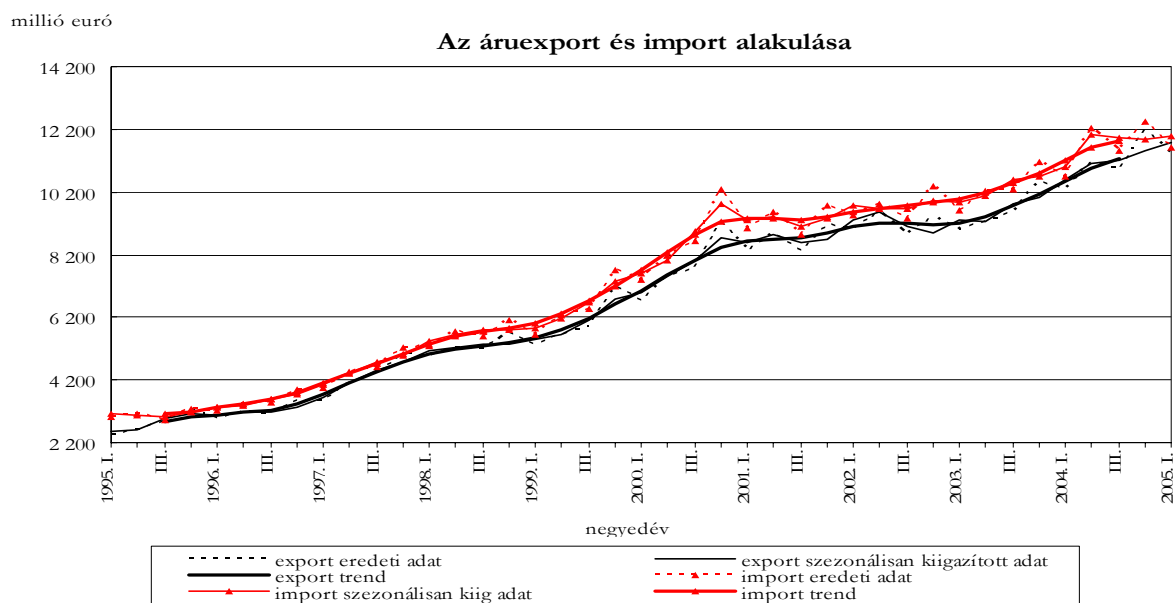
Az előző negyedévvel összehasonlítva a reálgazdasági tranzakciók egyenlege trendjének csökkenésében az áruforgalom és a szolgáltatások egyenlegében már hosszabb ideje érvényesülő javulás játszott szerepet. (3. ábra)

3. ábra

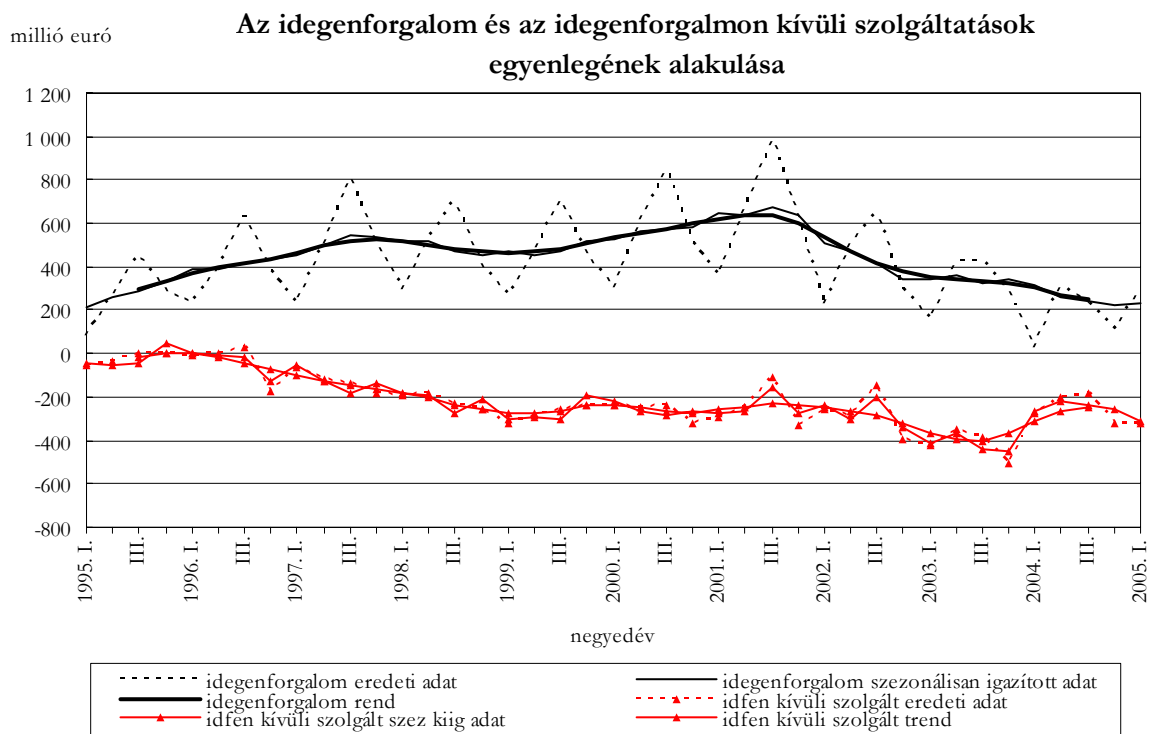
Az áruforgalomban az exportnövekedése egyenletes és az import harmadik negyedéve azonos szinten maradt. (4. ábra)

4. ábra

A szolgáltatásokon belül az előző időszakhoz képest az idegenforgalom egyenlegének 2001. szeptembere óta tartó trendjének csökkenése 2005 I. negyedévében már nem folytatódott ². Az egyéb szolgáltatások esetében kedvezőtlenebb a pozíció az előző negyedévhez képest: nagyobb a hiány. (5. ábra)

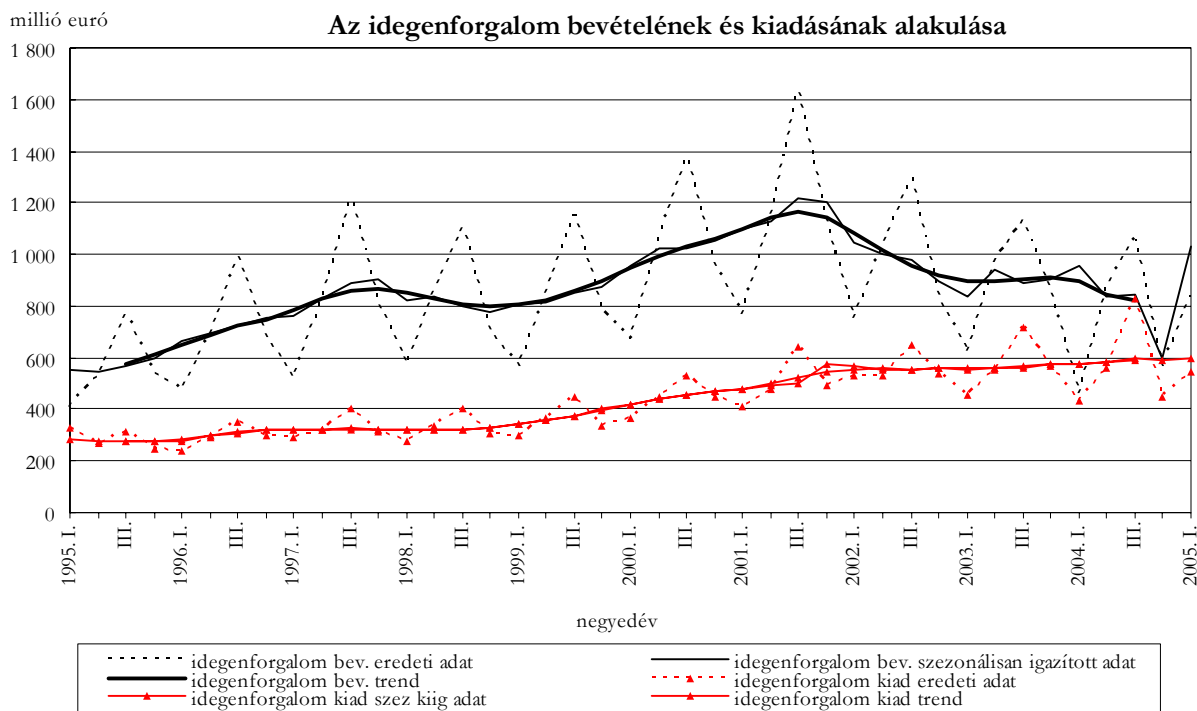
5. ábra

² 2004-től az idegenforgalom bevételei és kiadásai a külföldiek magyarországi és a magyarok külföldi keresletfelméréséből származó adatokon alapulnak, a szezonális kiigazításnál a szezonális faktor meghatározásához figyelembe vettük a korábbi pénzforgalmi adatokat.

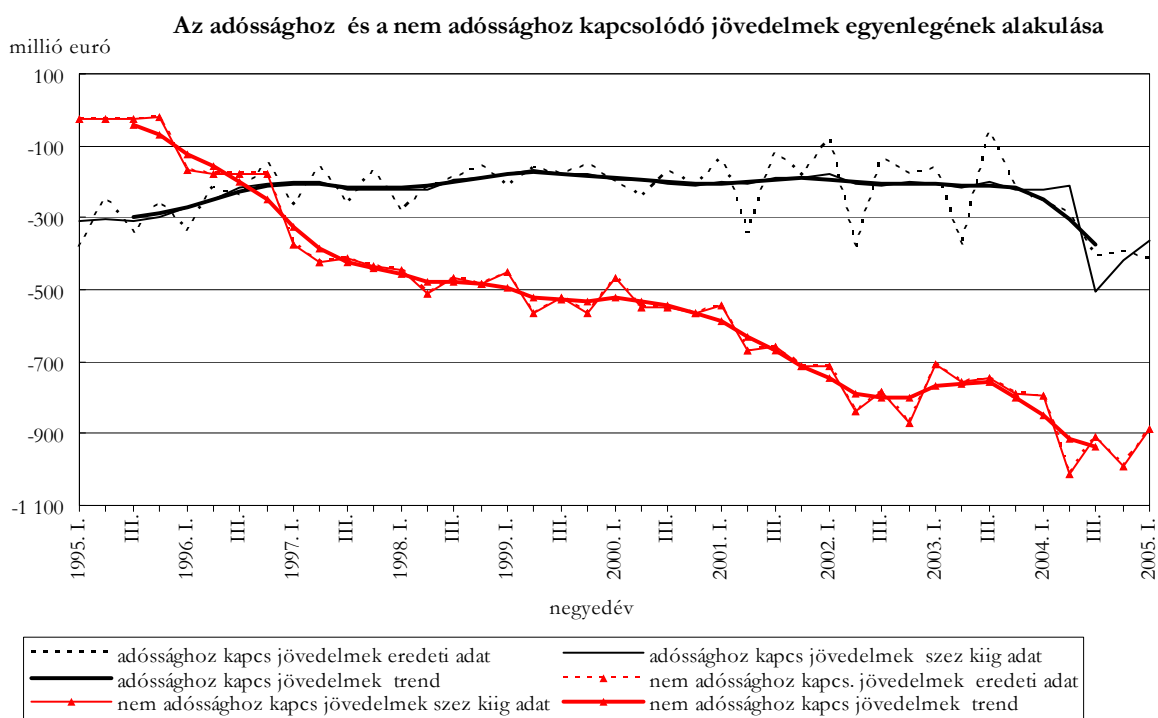
2005. I. negyedévében az idegenforgalmi bevételek dinamikusabban nőttek. A kiadások növekedése lassuló, az előző negyedévek szintjének közelében alakult. (6. ábra).

6. ábra

A jövedelem és transzfermérleg egyenlegében az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek alakulása a meghatározó. Az adóssághoz kapcsolódó jövedelmek egyenlegének hiánya 2004. III. negyedévéből nőtt, a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmeknél, pedig már 2004. II. negyedévtől megfigyelhető a hiány növekedése. Az adóssághoz kapcsolódó jövedelmek növekvő hiányát a külföldiek tulajdonában lévő forintban denominált állampapírok állományának 2004. második félévében bekövetkezett emelkedése eredményezte. (7. ábra)

7. ábra

Az államháztartási szektorban megjelenő³, EU-költségvetéshez történő magyar hozzájárulás következtében jelentkező hiányt 2005. I. negyedévben 59%-ban finanszírozták az EU intézményektől kapott, folyó transzferként elszámolt bevételek. (A tőketranszfereteket is figyelembe véve 2005. I. negyedévben közel 50 millió euró bevételi többlet származott az EU-val kapcsolatos elszámolásokból.) Összességében a viszonzatlan folyó átutalások 2005. I. negyedéves hiánya 8 millió euró. Ezek együttes hatásaként 2005. I. negyedévben tovább romlott a teljes jövedelem és transzfermérleg egyenlege. (2. ábra)

2005. I. negyedévben a nem adósságeneráló finanszírozás formájában megjelenő tőkemozgások egyenlege 218 millió euró beáramlást mutatott. Az újrabefektetett jövedelmekkel együtt a tulajdonosi részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetések értéke a magyar befektetők 489 millió euró külföldre irányuló tőkebefektetése, és a külföldi befektetők 881 millió euró Magyarországra történő tőkebefektetésének eredményeként alakult ki. A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél jelentkező nettó forgalom 175 millió euró forráskiáramlást mutatott.

2005. március végén a jegybanki tartalékok értéke 13,4 milliárd euró volt. A nemzetgazdaság bruttó adósságállománya 3,4 milliárd euróval nagyobb volt az előző negyedév végén mért értéknél. A nettó külföldi adósság 0,3 milliárd eurós növekedést mutatott. A külföldiek tulajdonában lévő, forintban denominált állampapírok állománya 2005. március végén 10,2 milliárd euró volt, 0,3 milliárd euróval magasabb az előző negyedév végén mért adatnál.

³ Az éves statisztikák megjelenéséig, azaz a tárgyévét követő szeptember végéig a pontos információk hiánya miatt az EU transzferet teljes mértékben az államháztartási szektorban kerülnek kimutatásra a fizetésimérleg-statisztikában. Az éves adatok közzétételekor már – a nemzeti számlákkal összhangban – az ismert kedvezményezett rezidens gazdasági szereplő intézményi szektorában jelennek meg az EU-transzferet

1. tábla
Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállománya* az időszak végén
Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállománya az időszak végén

Milliárd euró

	2003	2004	2005 I. n. év
I. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság (A+B)	47,6	56,8	60,2
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	20,1	24,0	26,2
A.1. ebből: forint adósság /1	8,9	11,0	11,4
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	27,6	32,9	34,1
II. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság (A+B)	21,3	25,4	25,7
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	8,5	11,7	12,1
A.1. ebből: forint adósság /1	8,7	10,8	11,1
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	12,8	13,7	13,6

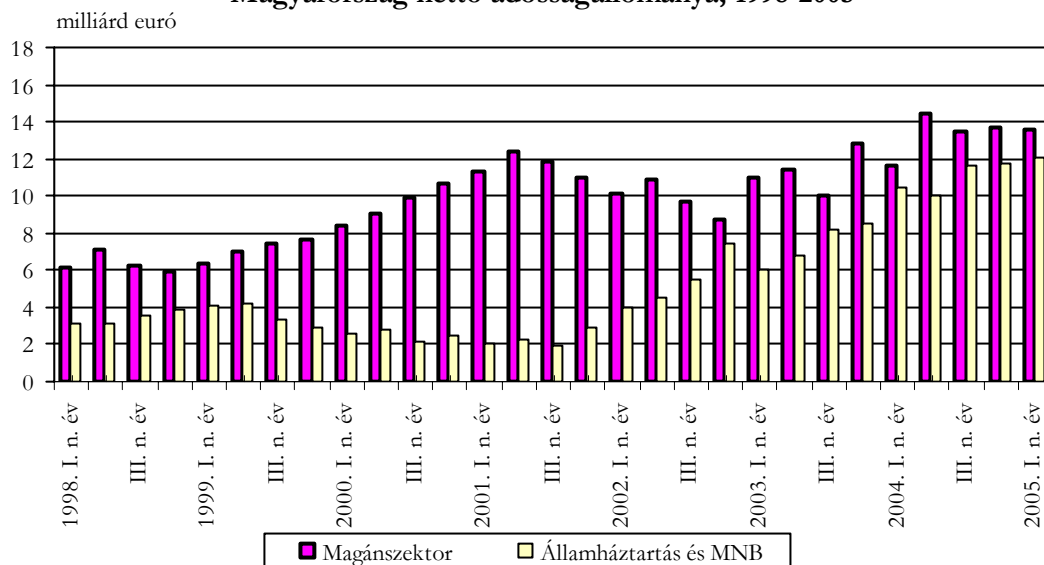
/ * FDI egyéb tőkével együtt

/ 1 értékpapír+egyéb

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

8. ábra

Magyarország nettó adósságállománya, 1998-2005

2005. I. negyedév végén az államháztartás és az MNB nettó adósságállománya nagyobb, a magánszektoré kisebb, mint az előző negyedév végén volt. A nemzetgazdaság nettó adósságállománya 2005. március végén 25,7 milliárd euró volt, míg a tulajdonosi részesedéseket is tartalmazó külfölddel szembeni nettó tartozás értéke 71,2 milliárd eurót tett ki.

2. tábla
A folyó fizetési mérleg alakulása

Millió euró

	2003					2004					2005
	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I-IV.n.év	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I-IV.n.év	I.n. év
1. Áruk, egyenleg	-599	-957	-732	-610	-2898	-402	-1098	-648	-243	-2391	-189
1.1. Export	8994	9277	9542	10564	38377	10277	11156	10897	12185	44516	11425
1.2. Import	9593	10233	10274	11174	41274	10679	12254	11545	12428	46907	11614
2. Szolgáltatások és jövedelmek, egyenleg	-1102	-1025	-743	-1190	-4060	-999	-1151	-1230	-1553	-4933	-1300
2.1. Szolgáltatások*, egyenleg	-264	75	32	-221	-378	22	116	53	-197	-6	-22
2.1.1. Export	1606	1914	2145	2001	7666	1874	2061	2291	1903	8129	2035
2.1.2. Import	1870	1838	2113	2222	8043	1852	1945	2238	2099	8134	2058
2.2. Jövedelmek, egyenleg	-838	-1101	-775	-969	-3682	-1021	-1267	-1284	-1356	-4928	-1278
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-161	-380	-61	-222	-823	-257	-287	-406	-397	-1347	-412
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-707	-757	-743	-790	-2998	-795	-1011	-907	-993	-3706	-889
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	30	36	30	43	139	31	31	30	35	126	23
3. Viszonyatlan folyó átutalások, egyenleg	147	202	145	100	594	93	-4	28	89	206	-8
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1554	-1780	-1329	-1701	-6364	-1308	-2253	-1850	-1707	-7118	-1497
5. Tökemérleg egyenlege	-91	9	12	38	-32	-63	81	170	134	322	171
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (4+5)	-1645	-1771	-1317	-1663	-6396	-1371	-2172	-1680	-1573	-6796	-1326
7. Nem adóssággeneráló finanszírozás, egyenleg	298	-203	1470	-1571	-7	814	-97	1392	1275	3383	218
7.1. Külföldön, egyenleg	-389	-122	-43	-809	-1363	-210	-116	42	-114	-398	-489
7.1.1. Részvény és egyéb részesedés	-369	-115	-16	-781	-1281	-215	-181	59	-96	-433	-479
7.1.2. Újrabefektetett jövedelem	-21	-7	-26	-28	-82	5	65	-17	-18	35	-9
7.2. Magyarországon, egyenleg	479	-120	1364	-589	1133	698	-79	1251	1075	2945	881
7.2.1. Részvény és egyéb részesedés	-1	151	596	-1410	-664	237	490	323	55	1105	318
7.2.2. Újrabefektetett jövedelem	480	-272	768	821	1797	461	-569	928	1020	1840	563
7.3. Portfólió befektetések, részvény és egyéb részesedés, egyenleg	208	39	148	-173	223	326	98	99	314	837	-175
*- ebből: Idegenforgalom, egyenleg	160	423	422	283	1288	300	315	232	116	962	299
bevétel	618	972	1138	849	3577	767	874	1061	562	3265	844
kiadás	457	550	716	565	2288	468	560	829	446	2302	545

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

3. tábla
A folyó fizetési mérleg alakulása (szezonálisan kiigazított adatok) ^{a)}

millió euró

	2003				2004				2005
	I. n.év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n.év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n.év
1. Áruk, egyenleg	-729	-806	-725	-667	-627	-764	-593	-418	-479
1.1. Export	9288	9234	9818	10010	10612	11104	11213	11547	11798
1.2. Import	9896	10071	10607	10684	11017	12059	11919	11883	11982
2. Szolgáltatások és jövedelmek	-1015	-952	-964	-1002	-1102	-1159	-1316	-1351	-1359
2.1. Szolgáltatások	-74	-20	-102	-42	4	-19	-1	-5	24
2.1.1. Idegenforgalom, egyenleg	339	358	321	342	319	261	238	220	236
bevétel	834	941	890	905	957	837	846	598	1030
kiadás	555	563	559	576	578	582	595	586	599
2.1.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-411	-364	-444	-446	-264	-216	-234	-258	-307
bevétel	1015	958	1021	1093	1136	1204	1243	1282	1223
kiadás	1358	1373	1473	1475	1503	1483	1541	1549	1519
2.2. Jövedelmek	-941	-933	-862	-961	-1105	-1139	-1315	-1345	-1383
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-205	-218	-198	-221	-224	-209	-508	-416	-362
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-707	-757	-743	-790	-795	-1011	-907	-993	-889
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	32	34	34	37	34	32	31	29	27
3. Viszonyatlan folyó átutalások, egyenleg	142	175	150	126	90	-31	32	115	-11
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1626	-1578	-1599	-1555	-1503	-1954	-2011	-1641	-1740
5. Tökemérleg egyenlege	-91	9	12	38	-63	81	170	130	171
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség	-1659	-1584	-1611	-1534	-1508	-1891	-1866	-1514	-1533

* * * * *

A 2005. II. negyedéves fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat 2005. szeptember 30-án teszi közzé az MNB. Ebben az időpontban kerülnek közlésre a 2004. évi statisztikák, amelyek már az éves vállalati jelentésekből származó előzetes újrabefektetett jövedelem adatokat tartalmazzák a jelenlegi becslések helyett, valamint a végleges 2003-as fizetésimérleg-és állományi statisztikák is.

* * * * *

a) Módszertani megjegyzések a szezonálisan kiigazított adatokhoz:

A folyó fizetési mérleg összetevőire elvégzendő szezonális kiigazítás az alábbi módszerrel történik:

- 1) A folyó fizetési mérleg összetevőinek szezonális kiigazítása az Eurostat ajánlásaival összhangban a Demetra interface-n belül a SEATS TRAMO szoftverrel történik.

- 2) Az *ünnepnapok* hatását a magyarországi ünnepnapokra elkészített beépített változó segítségével, a *munkanaphatást* pedig két regressziós változó felhasználásával szűrjük ki.
- 3) A *kiugró értékek* közül az egy időszakot érintő additív outlier és a több időszakot érintő csillapodó törés (transitory changes) azonosítását végzi el a program.
- 4) Az adatok egységes tartalommal 1995-től állnak rendelkezésre, ezért az idősorokat ettől az évtől igazítjuk. A revízió csökkentése érdekében egy éven keresztül ugyanazt a modellbeállítást alkalmazzuk és a megjelenő publikációkban a program által számolt trend helyett a szimmetrikusan a centrumtól távolodva csökkenő súlyú öthavi ($Y_t = 1/9 * X_{t-2} + 2/9 * X_{t-1} + 3/9 * X_t + 2/9 * X_{t+1} + 1/9 * X_{t+2}$) mozgóátlagot szerepeltetjük.
- 5) Az egyenlegekre nézve direkt kiigazítást alkalmazunk, ami annyit jelent, hogy az egyenlegeket és aggregátumokat közvetlenül tisztítjuk meg a szezonális hatásoktól és nem a szezonálisan kiigazított összetevőkből képezzük az egyenlegeket és az aggregátumokat. Ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

- 1) A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statiztika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától” található (www.mnb.hu).
- 2) Az IMF SDDS közzétételi szabványának való megfelelés miatt az MNB a 2003. II. negyedéves adatok közzétételétől kezdődően az internetes statisztikai idősorok között egy új összetételű külső adósságállományi adatot is publikál. A már korábban is publikált bruttó külső adósság és az új adósságkategória között az a különbség, hogy utóbbi a külfölddel szembeni pénzügyi derivatíva tartozásokat nem sorolja az adósságelemek közé. A továbbiakban az Interneten – az adósságkategória feltüntetése mellett - mindkét adat publikálásra kerül.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKAI FŐOSZTÁLY

